

Vergaderjaar 2016–2017

34 576

Holland Casino

Nr. 2

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 5 december 2016

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over de brief van 14 oktober 2016 over de voorhangbrief Holland Casino NV (Kamerstuk 34 576, nr. 1).

De vragen en opmerkingen zijn op 3 november 2016 aan de Staatssecretaris van Financiën voorgelegd. Bij brief van 1 december 2016 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorhangbrief Holland Casino NV. Het exploiteren van een gokbedrijf is geen overheidstaak. Daarom zijn de leden van de VVD-fractie voorstander van de verkoop van Holland Casino. Dit moet natuurlijk zorgvuldig gebeuren. Goed dat het kabinet daartoe verdere voorbereidende stappen zet. Ook al past deze stap ook in de lijn om de rechtsvorm in lijn te brengen met het beleid uit de Nota Deelnemingenbeleid rijksoverheid 2013.

Kan het kabinet aangeven wat de vervolgstappen zijn en het tijdpad is voor de verkoop van Holland Casino?

Er is gekozen voor een transformatie van stichting naar NV. Waarom is niet gekozen voor een omzetting van een stichting naar een NV? In hoeverre zou het «beklemd vermogen» een probleem zijn geweest of was dit gewoon simpel oplosbaar? Zo nee, waarom zou dit een probleem zijn?

Bij een transformatie van stichting naar NV is overdrachtsbelasting verschuldigd door Holland Casino NV. Kan het kabinet (eventueel vertrouwelijk) aangeven hoeveel de overdrachtsbelasting van 6% is?

En wanneer kan ook breder inzicht aan de Tweede Kamer worden gegeven met betrekking tot de financiële aspecten van de verkoop van Holland Casino?

De Algemene Rekenkamer heeft op grond van artikel 34 Comptabiliteitswet 2001 een brief gestuurd over de oprichting van Holland Casino NV in dit kader. Wat is de exacte rol van de Algemene Rekenkamer en waarover moeten zij adviseren? De leden van de fractie van de VVD kunnen zich vinden in de reactie van het kabinet op de brief van de Algemene Rekenkamer.

Bij de stukken zijn ook de concept-statuten Holland Casino NV gevoegd. Kan het kabinet aangeven op welke punten deze concept-statuten afwijken van de standaardstatuten en waarom?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorhangbrief. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

Hoe verhouden de artikelen 2.2 (doel) en 2.3 (belangen) van de statuten zich tot elkaar? Waarom is het (commerciële) doel in veel grotere mate uitgeschreven dan de publieke belangen? Op welke manier wordt geregeld dat doel en belangen met elkaar in overeenstemming blijven? Op welke manier kan de aandeelhouder van Holland Casino de vennootschap houden aan art. 2.2. en art. 2.3 van de statuten? Kan de aandeelhouder voorgenomen besluiten in de AVA toetsen aan art. 2.2. en art. 2.3 van de statuten? Is na privatisering gegarandeerd dat art. 2.2 en art. 2.3 ongewijzigd zullen blijven?

Zijn bij alle andere staatsdeelnemingen inmiddels ook alle relevante publieke belangen in de statuten opgenomen, waar de leden van de PvdA-fractie een aantal jaren geleden om gevraagd hebben? Kan het

kabinet een overzicht geven van de publieke belangen die opgenomen zijn in de statuten van de staatsdeelnemingen?

Waarom past een vennootschap beter bij de bedrijfsmatige activiteiten van Holland Casino dan een stichting? Dat maakt voor de activiteiten op de werkvloer toch niet heel veel verschil? Of heeft Holland Casino in alle jaren sinds de oprichting in 1976 een suboptimale rechtsvorm gehad? Waarom is in het wetsvoorstel kansspelen op afstand (33 996) voorzien dat vergunningen slechts worden verleend aan kapitaalvennootschappen? Klopt het dat in andere regulerende wetgeving, of wetgeving verband houdende met vergunningverlening, niet per definitie een bepaalde rechtsvorm wordt voorgeschreven?

Wat is de stand van zaken m.b.t. de toetsing door de Autoriteit Consument en Markt (ACM), die zou gaan bezien of er voldoende concurrentie is op de casinomarkt? Wat is de uitkomst van deze toetsing?

Waarom is er gekozen voor de rechtsvorm afsplitsing in plaats van omzetting als dit betekent dat er overdrachtsbelasting van 6% betaald moet worden? Welk bedrag gaat het dan om? Wordt Holland Casino gecompenseerd voor dit bedrag?

Kan het kabinet aangeven hoe lang de periode gaat duren dat de overheid 100% van de aandelen van Holland Casino in haar bezit houdt?

Hoe groot acht het kabinet de kans dat de wetwijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (34 471) in werking treedt, voordat de stichting Holland Casino is opgeheven? Hoe verhoudt de inwerkingtreding van deze wetwijziging tot het vervallen van de bevoegdheid van de Algemene Rekenkamer tot onafhankelijke externe controle op publieke belangen?

De Staatssecretaris stelt in de brief dat het huidige bezoldigingsbeleid in lijn is met het beleid zoals uiteengezet in de Nota Deelnemingenbeleid rijksoverheid 2013, terwijl in de brief van de Algemene Rekenkamer staat dat Stichting Holland Casino één van de drie staatsdeelnemingen is waar een variabele beloning van meer dan de (volgens nota staatsdeelnemingen) maximale 20% van het vaste salaris mogelijk is. Kan het kabinet dit verschil toelichten?

Op basis van de huidige Comptabiliteitswet heeft de Algemene Rekenkamer geen bevoegdheden om onderzoek te doen bij dochtervennootschappen. Welke procedure zal na de privatisering van Holland Casino NV van toepassing zijn en tot hoeverre is de Algemene Rekenkamer hierbij betrokken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de fractie van de SP hebben met interesse kennisgenomen van de voorhangbrief Holland Casino NV en de daarbij behorende bijlages. Zij hebben hierover evenwel nog enkele vragen.

Het tijdstip waarop deze voorhangbrief aan de orde komt bevreemdt de leden van de fractie van de SP enigszins. Zij vragen aan de Staatssecretaris waarom ervoor is gekozen reeds nu over te gaan tot omvorming van de stichting Holland Casino naar de rechtsvorm van een NV. Waarom wordt hiermee niet gewacht tot na de wetsbehandeling van de modernisering van het speelcasinoregime? Is het niet voorbarig om deze beslissing nu al te nemen, terwijl het politieke debat feitelijk nog plaats moet vinden? Worden er in de periode van nu tot en met de behandeling

van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime onomkeerbare stappen genomen met betrekking tot de privatisering van Holland Casino? Kan de vergunning voor Holland Casino NV naar aanleiding van de behandeling van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime nog aangepast worden?

Preventie en controle van gokverslaving is, volgens de leden van de SP-fractie, bij uitstek een overheidstaak en naar het oordeel van deze leden het belangrijkste doel van het Nederlandse kansspelbeleid. Kan de Staatssecretaris garanderen dat het preventie en controlebeleid van gokverslaving op eenzelfde niveau zal blijven na de privatisering van Holland Casino?

Graag horen deze leden hoe lang de periode zal duren dat de Algemene Rekenkamer geen onderzoek kan doen naar Holland Casino. Hoe denkt de Staatssecretaris te waarborgen dat toch toezicht gehouden kan worden op Holland Casino gedurende deze periode?

De leden van de fractie van de SP lezen in de brief van de Staatssecretaris dat: «Holland Casino NV waar mogelijk ook de Nederlandse Corporate Governance Code [zal] naleven». In welke gevallen denkt Holland Casino NV van de Corporate Governance Code te gaan afwijken? Waarom zal Holland Casino NV de Corporate Governance Code niet gewoon volledig naleven? Is de Staatssecretaris bereid om hierover in gesprek te gaan met Holland Casino?

In navolging van de ondernemingsraad van Holland Casino vragen de leden van de SP hoe de Staatssecretaris de rechtspositie van de huidige medewerkers van Holland Casino gaat beschermen bij de privatisering van Holland Casino. Klopt het dat er voorzien wordt dat vestigingen van Holland Casino zullen verdwijnen bij transformatie van de stichting naar een NV? Zijn daarmee ook ontslagen gemoeid? Zo ja, hoeveel?

Welk effect zal de privatisering hebben op het bezoldigingsbeleid van Holland Casino? Holland Casino kent geen algemeen verbindend verklaarde cao. Kan de Staatssecretaris ingaan op de zorgen dat de gemiddelde lonen omlaag zullen gaan na de privatisering?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over transformatie van Holland Casino naar een naamloze vennootschap. Deze leden hebben moeite met de stap die nu wordt gezet, gezien de samenhang met wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (Kamerstuk 34 471) en het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen, de wet op de kansspelbelasting en enkele andere wetten in verband met het organiseren van kansspelen op afstand (Kamerstuk 33 996). Waarom kiest het kabinet er niet voor om de parlementaire behandeling af te wachten van genoemde wetsvoorstellen, alvorens deze stap voor Holland Casino te zetten? De leden van de CDA-fractie vragen dan ook naar de situatie waarin Holland Casino wordt getransformeerd naar een NV, maar de genoemde wetsvoorstellen niet worden aangenomen. Is dat een acceptabele situatie?

De leden van de CDA-fractie vragen ook om een reactie op het advies van de Ondernemingsraad (OR) van Holland Casino, zeker nu de OR aangeeft niet akkoord te gaan met de voorgestelde besluitvorming.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66 fractie hebben met interesse kennisgenomen van de voorgestelde stappen om Holland Casino van een stichting te transformeren in een naamloze vennootschap (NV).

De leden delen de overtuiging van het kabinet dat het aanbieden van kansspelen geen kerntaak van de overheid is. En de transformatie is een eerste stap richting een mogelijke verkoop van Holland Casino.

De leden constateren dat de transformatie een behoorlijk ingewikkelde juridische constructie is geworden. De leden zien echter wel de noodzaak in om de transformatie op deze manier vorm te geven omdat dit in de toekomst voordelig kan zijn voor de verkoop van Holland Casino. Kan de Staatssecretaris toelichten wat de juridische risico's zijn van een dergelijke constructie waarbij de staat pas na twee maanden aandeelhouder zal worden van Holland Casino NV doordat de stichting eerst geliquideerd moet worden?

De leden van de D66 fractie vragen hoe de geschetste transformatie zich verhoudt tot de wet kansspelen op afstand? De leden vragen de Staatssecretaris om het vervolgproces te schetsen na de transformatie. Wordt er na deze transformatie ingezet op de verkoop en privatisering van Holland Casino? Zo ja, op welke termijn wordt ingezet om Holland Casino te privatiseren? Zo nee, waarom wordt hier (nog) niet voor gekozen en op welke termijn zou verkoop worden overwogen?

Al in de inbreng voor het verslag over de Wet kansspelen op afstand, hebben de leden hun zorgen uitgesproken over het feit dat er een grote verantwoordelijkheid komt te liggen bij de vergunninghouders waar het gaat om kansspelverslaving, de bescherming van de consument en de zorgplicht in het preventiebeleid. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat de verkoop van Holland Casino pas mogelijk is als de zorgplicht goed is gewaarborgd. Kan de Staatssecretaris toelichten of en hoe de zorgplicht betrokken wordt bij een eventuele verkoop van Holland Casino?

Ook zijn er bij de leden van de D66-fractie zorgen over de verwerking van persoonsgegevens door Holland Casino. Aan welke voorwaarden moet een eventuele koper voldoen zodat bescherming van persoonsgegevens wordt gewaarborgd?

II Reactie van de staatsecretaris

Inleiding

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het verslag van de vaste commissie voor Financiën over mijn voorhangbrief van 14 oktober 2016 over Holland Casino NV (Kamerstuk 34 576, A/ nr. 1). Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om de gestelde vragen te beantwoorden en op enkele punten een nadere toelichting te geven.

In lijn met de Nota Deelnemingenbeleid rijksoverheid 2013 (Kamerstuk 28 165, nr. 165) heeft het kabinet de wens om de rechtsvorm van Holland Casino te transformeren van een stichting naar een naamloze vennootschap. De vennootschapsstructuur past beter bij de bedrijfsmatige activiteiten van Holland Casino en zorgt voor eenheid in de ondernemingsstructuur van de deelnemingenportefeuille van de staat. Daarnaast is in het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (Kamerstuk

34 471) en het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen, de wet op de kansspelbelasting en enkele andere wetten in verband met het organiseren van kansspelen op afstand (Kamerstuk 33 996) voorzien dat bepaalde kansspelvergunningen slechts worden verleend aan kapitaalvennootschappen. Daarmee is een wijziging naar een kapitaalvennootschap voor Holland Casino een vereiste om na aanvaarding van de genoemde wetsvoorstellen in de beide Kamers der Staten-Generaal haar activiteiten te kunnen voortzetten. Bijkomend voordeel van de transformatie tot kapitaalvennootschap is dat de staat de aandelen die hij gaat houden in de naamloze vennootschap zou kunnen overdragen aan een andere partij. Transformatie is een van de voorwaarden om privatisering van Holland Casino op termijn mogelijk te maken. In deze antwoorden ga ik in op de door diverse leden van de Tweede Kamer aan de orde gestelde thema's. Allereerst wordt ingegaan op de aanleiding, de vorm en de gevolgen van de transformatie naar een naamloze vennootschap. Vervolgens komen de vragen die zien op de mogelijke privatisering van Holland Casino ter sprake. Ook komt de rol die de Algemene Rekenkamer speelt bij de transformatie aan de orde. Een belangrijk thema betreft verder de wetgeving rond de kansspelen. Afgesloten wordt met de beantwoording van enkele ingekomen vragen over het deelnemingenbeleid in het algemeen.

Aanleiding, vorm en gevolgen van transformatie

Er zijn in de eerste plaats vragen gesteld over de aanleiding, de vorm en de gevolgen van de transformatie van Holland Casino van een stichting naar een naamloze vennootschap.

De leden van de VVD-fractie vragen waarom niet is gekozen voor de figuur van omzetting en, indien wel voor omzetting zou zijn gekozen, in hoeverre het bestaan van «beklemd vermogen» problematisch zou zijn geweest. De belangrijkste reden dat voor transformatie is gekozen en niet voor omzetting is dat bij omzetting sprake zou zijn van zogenaamd «beklemd vermogen». Dat houdt in dat het vermogen van de stichting ten tijde van de omzetting en de vruchten daarvan, enkel na toestemming van de rechter mag worden aangewend voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel van de stichting. Dit zou de flexibiliteit van de toekomstige bedrijfsvoering van Holland Casino NV verminderen en zou een waardeverminderend effect bij eventuele verkoop kunnen hebben.

De leden van de SP-fractie en van de CDA-fractie vragen waarom Holland Casino nu wordt getransformeerd naar een naamloze vennootschap en waarom niet wordt gewacht tot na de behandeling van het wetsvoorstel in verband met modernisering van het speelcasinoregime. De leden van de SP-fractie vragen zich verder af of onomkeerbare stappen worden genomen met betrekking tot de privatisering van Holland Casino voorafgaand aan behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (Kamerstuk 34 471). Ook vragen de leden van de SP-fractie of de vergunning van Holland Casino naar aanleiding van de behandeling van dit wetsvoorstel nog aangepast kan worden. De leden van de PvdA-fractie vragen zich af waarom in het wetsvoorstel kansspelen op afstand (Kamerstuk 33 996) is voorzien dat vergunningen slechts worden verleend aan kapitaalvennootschappen. Zij vragen of het klopt dat in andere regulerende wetgeving, of wetgeving verband houdende met vergunningverlening, niet per definitie een bepaalde rechtsvorm wordt voorgeschreven.

Holland Casino ontplooit bedrijfsmatige activiteiten. Daar past de rechtsvorm van een kapitaalvennootschap beter bij dan een stichting. Met de omvorming wordt dus recht gedaan aan de realiteit van de activiteiten

van Holland Casino en daarnaast wordt uniformiteit in de ondernemingsstructuur van de staatsdeelnemingenportefeuille gecreëerd. Na de omzetting van de Staatsloterij van een stichting naar een kapitaalvennootschap is Holland Casino nu nog de enige onderneming in beheer bij het Ministerie van Financiën die geen kapitaalvennootschap is. Ook vanuit de doelstellingen van het kansspelbeleid bezien is het wenselijk dat vergunninghouders de rechtsvorm van een kapitaalvennootschap hebben. Door de rechtsvorm van een kapitaalvennootschap voor te schrijven wordt de continuïteit en de beoogde mate van transparantie van de vergunninghouder geborgd. Zo zijn de regels omtrent kapitaalvennootschappen in Europeesrechtelijke zin geharmoniseerd, wat met zich meebrengt dat kapitaalvennootschappen aan (minimum) kapitaaleisen moeten voldoen, hetgeen een bepaalde mate van betrouwbaarheid biedt en de nodige waarborgen biedt voor eventuele schuldeisers. Daarom bepalen het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (Kamerstuk 34 471) en het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen, de wet op de kansspelbelasting en enkele andere wetten in verband met het organiseren van kansspelen op afstand (Kamerstuk 33 996) dat bepaalde vergunningen slechts kunnen worden verleend aan kapitaalvennootschappen. De transformatie van Holland Casino naar een NV is dus wenselijk en noodzakelijk om de onderneming haar activiteiten te kunnen laten voortzetten. Dat de staat na transformatie over aandelen in Holland Casino beschikt en die zou kunnen overdragen aan een andere partij is een bijkomend voordeel. Op dit moment worden geen onomkeerbare stappen gezet met betrekking tot de privatisering van Holland Casino. De vergunning van Holland Casino (Beschikking casinospelen 1996) kan in voorkomende gevallen worden gewijzigd. Zo zal – de tenaamstelling van – de vergunning in ieder geval worden gewijzigd na de omvorming van Holland Casino in een NV.

De leden van de VVD- en de PvdA-fractie vragen hoeveel overdrachtsbelasting Holland Casino zal moeten voldoen. De leden van de PvdA-fractie vragen zich daarnaast af waarom is gekozen voor deze wijze van transformatie als dit tot gevolg heeft dat Holland Casino overdrachtsbelasting verschuldigd is en of Holland Casino hiervoor wordt gecompenseerd.

Holland Casino is, als gevolg van de transformatie, overdrachtsbelasting verschuldigd ter hoogte van 6% over de onroerende zaken. De overdrachtsbelasting is verschuldigd over de waarde in het economisch verkeer van de onroerende zaken. Het uiteindelijk verschuldigde bedrag is ter beoordeling aan de inspecteur van de Belastingdienst. Holland Casino schat in dat de overdrachtsbelasting een bedrag van circa EUR 5 miljoen zal belopen. Holland Casino wordt niet gecompenseerd voor de verschuldigde overdrachtsbelasting.

De leden van de CDA-fractie vragen om een reactie op het advies van de Ondernemingsraad van Holland Casino ten aanzien van de transformatie, welk advies negatief is. De Ondernemingsraad is inderdaad gevraagd om advies inzake de omvorming naar een NV conform de Wet op de ondernemingsraden. Het adviestraject tussen Ondernemingsraad en Raad van Bestuur is een aangelegenheid van de onderneming, die ik uiteraard volg. Het advies van de Ondernemingsraad gehoord hebbende heeft de Raad van Bestuur van Holland Casino besloten tot omvorming van Holland Casino van een stichting naar een naamloze vennootschap, omdat dit door Holland Casino in het belang van de onderneming wordt geacht. De Raad van Bestuur heeft het besluit tot omvorming gemotiveerd richting de Ondernemingsraad. Het nemen van een besluit dat afwijkt van het advies van de Ondernemingsraad is mogelijk, mits de wettelijke wachtermijn van een maand in acht wordt genomen. De Ondernemingsraad is

een procedure bij de Ondernemingskamer gestart tegen het besluit van Holland Casino om de omvorming door te zetten. Holland Casino zal de wettelijke wachttijd in acht nemen en daarnaast de uitspraak van de Ondernemingskamer afwachten voordat zij uitvoering geeft aan het besluit tot omvorming.

Als gevolg van de transformatie van Holland Casino is de staat twee maanden geen direct aandeelhouder van Holland Casino. Gedurende die twee maanden houdt de stichting de aandelen in Holland Casino NV. De staat is in die periode wel «indirect aandeelhouder» via de stichting. De leden van de CDA-fractie vragen om een toelichting op de juridische risico's van deze constructie.

Om te voorkomen dat de staat minder invloed heeft op Holland Casino gedurende de liquidatieperiode is ervoor gekozen om de staat bestuurder te maken van de stichting voor die periode. De stichting is in deze periode aandeelhouder en op deze wijze kan worden geborgd dat de staat de aandeelhoudersrol kan uitoefenen. De besluiten van de NV die na liquidatie van de stichting aan de staat ter goedkeuring moeten worden voorgelegd, moeten tijdens de liquidatieperiode aan de stichting als aandeelhouder worden voorgelegd. Nu de staat bestuurder zal zijn van de stichting, zal de staat deze besluiten de facto nemen. Een mogelijk risico is het risico op bestuursaansprakelijkheid van het stichtingsbestuur. Echter aangezien de stichting slechts fungeert als aandeelhouder van de NV en niet snel sprake is van aandeelhoudersaansprakelijkheid, is dit risico zeer klein.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom een vennootschap beter past bij de bedrijfsmatige activiteiten van Holland Casino dan een stichting en of Holland Casino in alle jaren sinds de oprichting in 1976 dan een suboptimale rechtsvorm heeft gehad.

Van oudsher is Holland Casino een stichting, maar dit is nu inderdaad een suboptimale rechtsvorm. In de stichtingstatuten zijn nu bepalingen opgenomen die aan de staat rechten geven als ware hij een aandeelhouder. Holland Casino drijft een onderneming en heeft een winst-oogmerk. Naar de huidige inzichten in het rechtspersonenrecht is een kapitaalvennootschap daarvoor een beter passende rechtsvorm. Met de omvorming wordt recht gedaan aan de realiteit. Voor de activiteiten op de werkvloer maakt de rechtsvorm naar mijn inschatting geen verschil, maar voor een duidelijke verdeling van bevoegdheden tussen de verschillende organen acht ik de naamloze vennootschap de meest geschikte rechtsvorm.

De leden van de VVD-fractie vragen het kabinet aan te geven op welke punten de concept-statuten afwijken van de standaardstatuten en waarom. De concept statuten van Holland Casino NV wijken niet af van de standaardstatuten.

De leden van de PvdA-fractie vragen zich af hoe de artikelen 2.2 (doel) en 2.3 (belangen) van de statuten zich tot elkaar verhouden en waarom het (commerciële) doel in veel grotere mate uitgeschreven is dan de publieke belangen. Zij vragen zich verder af op welke manier wordt geregeld dat doel en belangen met elkaar in overeenstemming blijven en op welke manier de aandeelhouder van Holland Casino de vennootschap kan houden aan art. 2.2. en art. 2.3 van de statuten. De leden van de PvdA-fractie vragen of de aandeelhouder voorgenomen besluiten in de AVA kan toetsen aan art. 2.2. en art. 2.3 van de statuten en of na privatisering is gegarandeerd dat art. 2.2 en art. 2.3 ongewijzigd zullen blijven. In artikel 2.2 is vastgelegd welke doelstelling Holland Casino heeft; te weten het drijven van een onderneming die speelcasino's exploiteert. In artikel 2.3 is vervolgens vastgelegd dat de relevante publieke belangen

(zoals het voorkomen van kansspelverslaving, het beschermen van de consument en het bestrijden van fraude en criminaliteit) onderdeel uitmaken van de belangen van de onderneming. Gevolg hiervan is dat de onderneming hier bij de uitoefening van haar doel rekening mee moet houden. Het doel van de stichting en van de nieuw op te richten NV verschillen niet wezenlijk van elkaar; omdat de rechtsvorm een kapitaalvennootschap wordt, is een aantal elementen aan de doelomschrijving toegevoegd die in de praktijk voor een kapitaalvennootschap ook gebruikelijk zijn. Het bestuur van Holland Casino dient te handelen conform te statuten. Indien een besluit voorgelegd wordt aan de aandeelhouders (de besluiten zoals opgenomen in artikel 7.4.7 van de statuten), kan de aandeelhouder toetsen of aan artikel 2.2/2.3 is voldaan. Na eventuele privatisering is de nieuwe eigenaar aandeelhouder en bepaalt deze de inhoud van de statuten. Er is dus geen garantie dat de artikelen 2.2 en 2.3 niet gewijzigd worden. De in de doelomschrijving opgesomde publieke belangen komen overeen met de doelstellingen die de overheid met het kansspelbeleid via wetgeving nastreeft. Overigens zal de Kansspelautoriteit, ook na een eventuele privatisering, toezien op de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gebaseerd op deze doelstellingen.

Privatisering

Ook zijn vragen gesteld over privatisering van Holland Casino. Ik merk daarbij op dat de voorgenomen transformatie op zichzelf wenselijk is en los moet worden gezien van het kabinetsvoornemen tot privatisering.

De leden van de VVD-, PvdA- en D66-fractie vragen zich af wat de vervolgstappen en het tijdpad zijn voor privatisering van Holland Casino. Privatisering van Holland Casino kan starten zodra het voorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime door beide Kamers is aangenomen. Wanneer dat het geval is, kan op voorhand niet goed worden ingeschat. De (mondelinge) behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer is gepland op 23 januari 2017. Voordat ik start met de daadwerkelijke privatisering van Holland Casino, informeer ik de Tweede Kamer over de mate waarin aan de verkoopvoorwaarden is voldaan en over de verdere invulling van de verkoopplannen conform het besliskader privatisering en verzelfstandiging (gebaseerd op het rapport van de Parlementaire Onderzoekscommissie Privatisering/Verzelfstandiging Overheidsdiensten: Verbinding verbroken?).

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer inzicht kan worden gegeven in de financiële aspecten van de privatisering van Holland Casino. In de Beleidsvisie Kansspelen van 11 juli 2014 (bijlage bij Kamerstukken 24 557 en 28 165, nr. 135) is globaal inzicht geboden in de financiële consequenties van de voorgenomen stelselwijziging en de verkoop van Holland Casino. Zoals gebruikelijk bij voorgenomen verkooptransacties van de staat kan in het openbaar geen gedetailleerd inzicht worden gegeven in cijfers over de waardering van een te privatiseren onderneming. Dit zou immers de onderhandelingspositie van de staat als verkopende partij verzwakken, waardoor de optimale opbrengst niet gehaald wordt.

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de stand van zaken en uitkomst is van de toetsing door de Autoriteit Consument en Markt, die zou gaan bezien of er voldoende concurrentie is op de casinomarkt. Het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de kansspelen (Kamerstuk 34 471) is in januari 2015 aan de ACM voorgelegd. De ACM heeft bij brief van 1 april 2015 een aantal opmerkingen gemaakt. In hoofdstuk 12 van de memorie van toelichting (Kamerstuk 34 471, nr. 3, p. 37) bij het wetsvoorstel is

uiteengezet hoe met de consultatiereactie van ACM is omgegaan. In dat verband is opgemerkt dat het voorgestelde marktmodel meer concurrentie mogelijk maakt dan in de huidige situatie, waarin er één staatsbedrijf is. Concurrentie om de markt wordt bewerkstelligd doordat een ieder kan meedingen naar – de tien vergunningen van – Holland Casino. Concurrentie op de markt wordt mogelijk gemaakt door de regionale indeling, waarbij beoogd wordt in elke regio tenminste twee verschillende casinoaanbieders te hebben. De privatisering van Holland Casino en de verkoop van de vier Holland Casino vestigingen vormen daarnaast transacties die zijn aan te merken als concentratie in de zin van de Mededingingswet, en die vermoedelijk bij de ACM moeten worden gemeld. Of dat werkelijk nodig is, hangt af van de vraag wie de kopers zijn en wat hun omzet is, zowel wereldwijd als in Nederland.

De leden van de SP-fractie vragen hoe de Staatssecretaris de rechtspositie van de huidige medewerkers gaat beschermen bij de privatisering. Zij vragen verder of er vestigingen van Holland Casino zullen verdwijnen en of dit tot ontslagen zal leiden. De leden van de SP vragen verder welk effect de privatisering op het bezoldigingsbeleid van Holland Casino zal hebben. Zij vragen verder of de Staatssecretaris kan ingaan op de zorg dat de gemiddelde lonen omlaag zullen gaan na de privatisering. De transformatie van een stichting naar een NV heeft geen enkel wezenlijk operationeel effect op de onderneming, dus ook niet op het aantal vestigingen, de werkgelegenheid of de rechtspositie van de werknemers. Voordat ik start met de daadwerkelijke privatisering zal ik de Kamer nader informeren over de mogelijke gevolgen van de privatisering. Bij die uitwerking zal er ook aandacht zijn voor de werkgelegenheid.

Rol van de Algemene Rekenkamer

De leden van de VVD-fractie vragen zich af wat de exacte rol van de Algemene Rekenkamer is en waarover zij moet adviseren. Op grond van artikel 34 lid 2 Comptabiliteitswet 2001 dient er overleg te worden gevoerd met de Algemene Rekenkamer over de voorgenomen rechtshandeling. Naar aanleiding van het overleg heeft de Algemene Rekenkamer mij een brief gestuurd met aandachtspunten ten aanzien van de transformatie. Deze aandachtspunten heb ik meegenomen in de voorhangbrief (Kamerstuk 34 576, nr. 1).

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe groot de kans is dat wetswijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (Kamerstuk 34 471) in werking treedt, voordat de stichting Holland Casino is opgeheven. Verder vragen deze leden hoe de inwerkingtreding van deze wetswijziging zich verhoudt tot het vervallen van de bevoegdheid van de Algemene Rekenkamer tot onafhankelijke externe controle op publieke belangen. Op basis van de huidige Comptabiliteitswet heeft de Algemene Rekenkamer geen bevoegdheden om onderzoek te doen bij dochtervennootschappen van staatsdeelnemingen. De leden van de PvdA-fractie vragen zich af welke procedure na de privatisering van Holland Casino NV van toepassing zal zijn en tot hoeverre de Algemene Rekenkamer hierbij is betrokken. Het wetsvoorstel is op dit moment nog niet aangenomen door beide Kamers. Nadat de afsplitsing heeft plaatsgevonden zal de liquidatie van de stichting in gang worden gezet. De verwachting is dat de stichting is geliquideerd, voordat de wetswijziging in werking zal treden. Zolang de staat aandelen houdt in Holland Casino, zal de Algemene Rekenkamer onafhankelijke externe controles mogen uitvoeren indien sprake is van een aandelenbelang zoals bepaald in Comptabiliteitswet. In de huidige wet op de kansspelen is de onderzoeksbevoegdheid van de Algemene Rekenkamer expliciet opgenomen voor zolang Holland Casino de

vergunning heeft voor het organiseren van casinospelen. Achtergrond hiervan is dat de staat geen formele aandeelhouder is, omdat sprake is van een stichting, maar Holland Casino wel als staatsdeelneming wordt aangemerkt. Na inwerkingtreding van de wetwijziging komt de bevoegdheid voor de Algemene Rekenkamer op grond van de Wet op de kansspelen te vervallen, maar heeft de Algemene Rekenkamer bevoegdheden op grond van de Comptabiliteitswet, tot het moment van privatisering.

De leden van de SP-fractie vragen hoe lang de periode zal duren dat de Algemene Rekenkamer geen onderzoek kan doen naar Holland Casino. Zij vragen daarnaast hoe gewaarborgd wordt dat toezicht kan worden gehouden op Holland Casino gedurende die periode. Naar verwachting zal de liquidatie van de stichting ongeveer twee maanden duren. Zoals ook in mijn brief aangegeven vind ik het, gezien de korte periode die er tussen oprichting, liquidatie en overdracht van de aandelen zit, niet opportuun om voor die periode een (wettelijke) voorziening te treffen.

Wet op de kansspelen

De leden van de D66-fractie vragen hoe de geschetste transformatie zich verhoudt tot de Wet kansspelen op afstand. De omvorming van Holland Casino in een NV moet los worden gezien van het wetsvoorstel kansspelen op afstand. Wel biedt de statutaire doelomschrijving van Holland Casino NV de mogelijkheid om ook online kansspelen te organiseren.

De leden van de SP-fractie vragen of de Staatssecretaris kan garanderen dat het preventie- en controlebeleid van gokverslaving op eenzelfde niveau zal blijven na de privatisering van Holland Casino. Het kabinet hecht onverkort aan het voorkomen van kansspelverslaving, het beschermen van de consument en het tegengaan van fraude en criminaliteit. Het kabinet acht het aandeelhouderschap van de staat daarvoor echter niet langer noodzakelijk. Het oogmerk van het kabinet is om de huidige borging van de publieke belangen bij het voorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de modernisering van het speelcasinoregime (Kamerstuk 34 471), dat thans aanhangig is bij de Tweede Kamer, op minimaal hetzelfde niveau te handhaven. Mede daarom, en ook om de modernisering van het kansspelbeleid bij andere kanspelsectoren mogelijk te maken, voorziet het wetsvoorstel Kansspelen op afstand (Kamerstuk 33 996) in de invoering van een aantal sectoroverschrijdende maatregelen. Zo voorziet dit wetsvoorstel voor houders van vergunningen voor de meer risicovolle kansspelen (kansspelen op afstand, speelcasino's en speelautomatenhallen) in een centrale registratie van (on)vrijwillig uitgesloten spelers en een sluitend deurbeleid en in een verduidelijking van de zorgplicht om kansspelverslaving zoveel mogelijk te voorkomen. De Kansspelautoriteit zal toezien op naleving.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat de verkoop van Holland Casino pas mogelijk is als de zorgplicht goed is gewaarborgd. Deze leden vragen de Staatssecretaris om toe te lichten of en hoe de zorgplicht betrokken wordt bij een eventuele verkoop van Holland Casino. Alle vergunninghouders zullen in het nieuwe casinoregime ter voorkoming van kansspelverslaving een preventiebeleid moeten voeren dat ten minste even effectief is als het door Holland Casino ontwikkelde Preventiebeleid Kansspelen. De Algemene Rekenkamer heeft in haar «Rapport Holland Casino: naleving overheidsbeleid» (Kamerstuk 32 636, nr. 2, 15 februari 2011) geconstateerd dat Holland Casino met dit preventiebeleid op een goede manier invulling geeft aan haar zorgplicht

om kansspelverslaving zoveel mogelijk te voorkomen. Deze eis komt tot uitdrukking in het wetsvoorstel Kansspelen op afstand (Kamerstuk 33 996), dat voor alle houders van vergunningen voor de meer risicovolle kansspelen voorziet in een verduidelijking van de op vergunninghouders rustende zorgplicht om kansspelverslaving zoveel mogelijk te voorkomen. Deze verduidelijkte zorgplicht voorziet erin dat een vergunninghouder het gedrag van de speler moet analyseren en registreren en, in voorkomende gevallen, met een speler moet bespreken. Als sluitstuk van de regeling kan een speler worden geadviseerd zich te laten uitsluiten van deelname aan alle risicovolle kansspelen door inschrijving in het Centraal register uitsluiting kansspelen (CRUKS). In het uiterste geval kan een speler onvrijwillig in CRUKS worden ingeschreven. Het CRUKS zal worden beheerd door de Kansspelautoriteit. De Kansspelautoriteit ziet toe op de naleving van de voorschriften omtrent de zorgplicht die worden opgelegd aan vergunninghouders.

Bij de leden van de D66-fractie bestaan zorgen over de verwerking van persoonsgegevens door Holland Casino. Zij vragen aan welke voorwaarden een eventuele koper moet voldoen zodat bescherming van persoonsgegevens wordt gewaarborgd.

In het verlengde van het wetsvoorstel Kansspelen op afstand, wordt in het Besluit reclame, werving en verslavingspreventie kansspelen een regeling voor de verwerking van persoonsgegevens opgenomen. Daarbij wordt het hanteren van een privacyreglement voorgeschreven, waaraan vormvoorschriften worden verbonden, zoals het soort persoonsgegevens, het soort verwerkingen van persoonsgegevens, het doel van de verwerking van persoonsgegevens, de koppeling van persoonsgegevens en profilering, de instanties die betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens, de bewaring en vernietiging van persoonsgegevens en de rechten van degene van wie persoonsgegevens worden verwerkt. Het Besluit zal regelen dat het BSN uitsluitend wordt gebruikt voor de raadpleging van CRUKS en dat dit persoonsgegeven daarna meteen wordt vernietigd. Het gebruik van het BSN is voor een snelle en geborgde toepassing van CRUKS onontkoombaar. Met betrekking tot gegevens over het speelgedrag geldt een bewaartermijn van drie jaar.

Deelnemingenbeleid

De leden van de PvdA-fractie vragen zich af of bij alle andere staatsdeelnemingen inmiddels alle relevante publieke belangen in de statuten zijn opgenomen en of het kabinet een overzicht kan geven van de publieke belangen die opgenomen zijn in de statuten van de staatsdeelnemingen. In hoofdstuk 7 van het Jaarverslag Beheer Deelnemingen 2015 (bijlage bij Kamerstuk 28 165, nr. 256) staat per deelneming welke publieke belangen deze dienen. Bij het aanpassen van de statuten aan de standaardstatuten is gekeken of de statutaire doelomschrijving (nog) in lijn is met de te borgen publieke belangen. Het genoemde jaarverslag geeft in tabel 4.1 een overzicht van de status van de doorvoering van de standaardstatuten bij de staatsdeelnemingen.

Volgens de leden van de PvdA-fractie stel ik in de brief dat het huidige bezoldigingsbeleid in lijn is met het beleid zoals uiteengezet in de Nota Deelnemingenbeleid rijksoverheid 2013 (Kamerstuk 28 165, nr. 165), terwijl in de brief van de Algemene Rekenkamer staat dat Stichting Holland Casino één van de drie staatsdeelnemingen is waar een variabele beloning van meer dan de (volgens die nota) maximale 20% van het vaste salaris mogelijk is. De leden van de PvdA-fractie vragen of het kabinet dit kan toelichten.

De variabele beloning van beide bestuurders van Holland Casino is het afgelopen jaar in lijn gebracht met de Nota Deelnemingenbeleid rijks-

overheid 2013 en gemaximeerd op en gereduceerd tot 20%. De brief van de Algemene Rekenkamer refereert aan informatie uit het Jaarverslag Beheer Deelnemingen 2014 (bijlage bij Kamerstuk 28 165, nr. 227), die inmiddels achterhaald is. Het beloningsbeleid van Holland Casino moet nog aan de feitelijke situatie worden aangepast.

In de voorhangbrief wordt vermeld: «Holland Casino NV waar mogelijk ook de Nederlandse Corporate Governance Code [zal] naleven» (Kamerstuk 34 576, nr. 1, p. 3). De leden van de SP-fractie vragen zich tot slot af in welke gevallen Holland Casino NV van de Corporate Governance Code denkt te gaan afwijken en waarom Holland Casino NV de Corporate Governance Code niet gewoon volledig zal naleven. De leden van de SP-fractie vragen zich verder af of de Staatssecretaris bereid is om hierover in gesprek te gaan met Holland Casino.

In principe zal Holland Casino de Corporate Governance Code naleven. Indien de Code niet wordt nageleefd dient dit te worden opgenomen in het jaarverslag van de onderneming, conform het comply or explain principe van de code. Op dit moment heb ik geen signalen dat Holland Casino de Code niet naleeft of zal naleven, maar er kunnen specifieke bepalingen zijn waaraan een onderneming zich simpelweg niet kan houden, gezien de aard van de onderneming of de aandeelhoudersstructuur. Dat zal in het jaarverslag dus moeten worden gemotiveerd.